

Vastaus kirjalliseen kysymykseen nuorisojengien katurikollisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Vilhelm Junnilan /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 237/2022 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta nuorten väkivaltaiset katujengit saadaan kitkettyä pois?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti hallitus kiinnittää erityistä huomiota ihmisten turvallisuuden parantamiseen, uusiin turvallisuushyönteisiin varautumiseen ja turvallisuuden kokemuksen vahvistamiseen. Hallitus on ryhtynyt useisiin eri toimiin, joilla puututaan nuorten väkivaltaisen käyttäytymisen juurisyihin. Sisäisen turvallisuuden selonteon mukaisesti viranomaisten toiminnassa ollaan siirtymässä entistä enemmän ennalta ehkäisyyn. Tämä koskee myös poliisia, jossa ennalta estävää työtä on kehitetty mm. hallituksen myöntämän erillisrahoituksen turvin. Lasten ja nuorten tekemien rikosten ennalta ehkäisyyn ja rikoskierteen katkaisemisen kannalta keskeistä on vahvistaa myös lastensuojelun toimintamahdollisuuksia.

Suomen suurimpien kaupunkien lähiöiden kehittämistä on jatkettu hallitusohjelman mukaisesti vuosina 2020-2022 toteutettavassa kansallisessa lähiöohjelmassa. Ympäristöministeriön luotsaama lähiöohjelma on yksi väline puuttua asuinalueiden sosioekonomiseen eriytymiseen. Ohjelman tavoitteena on asuinalueiden kokonaisvaltainen ja pitkäjänteinen myönteinen kehitys, joka tuottaa asukkaille hyvinvointia ja alueille elinvoimaisuutta. Turussa projektin aikana toteutetaan kolmen kohdelähiön kehittämistä edistäviä toimenpiteitä, jotka vaihtelevat suurten infrahankkeiden aloittamisesta pienempiin asukasviihtyvyyttä, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeviin toimenpiteisiin. Helsingissä lähiöohjelman puitteissa suunniteltavia toimenpiteitä on lukuisia. Konkreettisista toimenpiteistä on mainittavissa Malmilla Ylä-Malmin torin uudistaminen, Mellunkylässä metroasemien kävely-ympäristön ilmeen parantaminen ja Malminkartanossa sekä Kannelmäessä juna-asemien ympäristön kohentaminen. Kaikilla alueilla kehitetään Me-koulutointia lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Koulun ja opetuksen merkitys korostuu hallitusohjelmassa. Koulutuksellista tasa-arvoa vahvistamalla ja oppimiseroja kaventamalla voidaan estää nuorten eriytymistä oman ikäryhmänsä sisällä ja yleisimminkin yhteiskunnassa. Koulujen sisäinen ja välinen eriarvoistumiskehitys on tunnistettu ja siihen puututaan. ”Oikeus oppia - tasa-arvoinen alku opinpolulle; Perusopetuksen laadun

ja tasa-arvon kehittämisohjelma 2020-2022” on esimerkki hallituksen toimista koulujen tukemiseksi. Vuosille 2021-2022 kehittämisohjelmaan on myönnetty 67,8 miljoonaa euroa rahoitusta koulutuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistamiselle.

Harrastukset ovat tehokas keino lisätä yksilön yhteenkuuluvuutta yhteisöön ja tarjota myönteisiä käyttäytymismalleja nuorille. Harrastusten tarjoama myönteinen ryhmäytyminen ennalta estää jengiytymistä. Monipuolisen harrastustarjonnan ylläpitämiseksi hallitus on tukenut liikunta- ja urheiluseuroja ohjaamalla näille seuratoiminnan kehittämistukea.

Ankkuritoiminta on tehokas ja vakiintunut keino kohdistaa yhteiskunnan palveluja ja tehostaa viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Ankkuritoiminnassa rikoksilla oireiluun etsitään ratkaisuja, joiden avulla lapsi tai nuori voidaan ohjata pois huonon kehityksen kierteestä. Joissakin tilanteissa kyse voi olla myös nuoren ohjaamisesta pois väkivaltaisesti käyttäytyvästä jengistä. Ankkuria tehdään kaikkien poliisilaitosten alueella ja sitä vahvistetaan edelleen. Erityisen tärkeää on saada lisää psykiatrisia sairaanhoitajia Ankkuriin. Näin varmistettaisiin, että nuoret saisivat mahdollisimman yhdenmukaista palvelua mahdollisimman matalalla kynnyksellä.

Rikostorjunnan keinoin vaikutetaan siihen, ettei jengiytyminen muodosta värväys- ja kasvualustaa järjestäytyneelle rikollisuudelle. Mahdollisimman tehokas ja nopea rikosprosessi sekä siihen kuuluva monipuolinen seuraamusjärjestelmä on osa jengiytymiseen vaikuttamisen keinovalikoimaa. Kokonaisuutta täydentää toiminta, jolla jengeistä irtautumaan haluavaa ja hänen lähipiiriään voidaan tukea. Helsingin poliisiin perustettiin jo vuonna 2018 nuorisoryhmä, joka tutkii keskitetysti kaikki alle 18-vuotiaiden tekemät rikokset yhteistyössä ennalta estävän toiminnon kanssa. Vastaavan kaltainen nuorten tutkintaryhmä on aloittanut toimintansa maaliskuussa 2022 myös Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella. Yhteistä näille nuorten tekemäksi epäiltyjen rikosten tutkintaryhmille on, että nuoren tilanne otetaan kokonaisvaltaisesti haltuun tarvittaessa yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Lounais-Suomen poliisilaitoksella on aloittanut 1.1.2022 uusi ennalta estävän toiminnan yksikkö. Yksikkö ja sen rakenne ovat edistyksellisiä valtakunnan tasolla. Sen alle on kerätty kaikki oleellinen ennalta estävään työhön liittyvä toiminta kuten laaja-alainen etenkin nuoriin keskittyvä ennalta estävä valvonta, Ankkuri-toiminto, erityisesti lapsiin ja nuoriin kohdistuva päihde- ja huumekatuvalvonta sekä Lasten ja nuorten tekemien rikosten tutkinta.

Asuinalueiden ja koulujen turvallisuus, harrastusmahdollisuudet sekä yhteiskunnan palvelujen saatavuus ja ovat osia kokonaisuudesta, jolla jengiytymistä voidaan torjua ja sen haitallisia vaikutuksia voidaan estää ja vähentää. Osien sisällöllinen erilaisuus puolestaan osoittaa sen, että vastuu jengiytymisen estämisessä kuuluu yhteiskunnalle ja sen eri toimijoille. Syrjäytymistä ja kasvautuvaa huono-osaisuutta torjumalla ehkäistään tehokkaasti myös jengiytymistä. Keskeisessä roolissa tässä työssä ovat nuoren elämäntilannetta oikeaan suuntaan ohjaavat riittävästi resursoidut viranomaispalvelut sekä moniammatillinen yhteistyö.

Helsingissä 20.5.2022

Sisäministeri Krista Mikkonen

VN/13734/2022-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: